

14171

ՊԵՏՐՈՍ ՄՈՃՈՌԱՆՑ

№ 9.

ԳԱՅԼԸ, ԱՂԻԷՍՆ ՈՒ ԷԾԸ

(Առաջին)

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

891.99

Մ-87

ԱԼԷԳՍԱՆԴՐՈՊՈՒ

Տպարան Ա. Մ. Մալխասեանցի

1914

3144

391.99

0-87

2126

Հայկ. արհ. խմբ. գրադարան

Ա. Կ

ՊԵՏՐՈՍ ՄՈՃՈՌԵԱՆՅԱՆ

№ 9.

1914/20

ԳԱՅԼԸ, ԱՂԻԷՍՆ ՈՒ ԷՇԸ

(Ա. Կ Կ)

1001
9790
Գինը Է 5 4.

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐՈՎՈՒ

Տպարան Ա. Մ. Մալխասեանցի

1914

Արտատպագրութիւն «Արեւիկ» ամսագրից:

ԳԱՅԼԸ, ԱՂԻԷՄՆ ՈՒ ԷՇԸ.

II.

Տարիներ առաջ, շատ հին ժամանակ
Մի գայլ, մի աղւէս և մի աւանակ,
Անտառի միջին, մարդկանցից հեռու
Ուխտեցին իրար մէկտեղ ապրելու:

Խօսք տըւին նրանք մէկ մէկի սիրել
Երբէք մի վատ խօսք իրարու չասել,
Միասին գընալ, ընկնել քար ու սար,
Գըտածն իրար մէջ բաժնել հաւասար:

Եւ այդպէս նրանք, ինչպէս եղբայրներ,
Այդ խաղաղ կեանքով երկար տարիներ
Հաշտ ու համերաշխ իրար հետ ապրան,
Գըտած ու բերած միասին կերան:

Բայց ահա մի օր
Աղւէսը քաւոր,
Իր ուխտը մոռցաւ,
Չար միտք յըղացաւ...

Ելաւ ու ծածուկ
Գայլի մօտ գընաց,
Նըրա աղանջից
Կամաց փըսփըսաց.—

— «Գիտե՞ս, գայլ եղբայր, շատ եմ անօթցել,
Երեք օրն անցաւ ոչինչ չեմ կերել,
Ինչպէս երեկ էլ ես քեզ ասեցի,
Ամբողջ անտառում որս չը ճարեցի:

Ուտտի էլ ինչի՞ շատ երկարացնեմ
Քո ազնւութեան գլուխը ցաւցնեմ,
Արի մենք այսօր մեր իշուն բըռնենք,
Նրա միան համեղ միասին ուտենք»...

Գայլն այս խօսքերն երբ լըսեց
Բարկութիւնից փըրփըրեց,
Իրան-իրան քիչ փընթփընթաց՝
Ապա կանգնեց ու գոռաց.—

— «Ամօթ քեզի, այ փուշ աղւէս,
Էլ գազան կա՞յ քեզի պէս,
Ճարըդ կըտրի, բալէդ մեռնի,
Վա՞յ քեզ, վա՞յ քեզ, խեղճ քեռի...

Ինչպէս ուտենք մեր իշուն,
Ա՛յ դու անարգ, վատթար շուն,
Քո երեսին ամօթ չունի՞ս,
Ի՞նչ է արել քեզ քեռիս:

Մէկ էլ մարդիկ ի՞նչ կասեն
Մեր արարքը երբ լըսեն,
Չե՞ն անարգէ ինձ ու քեզ
Ու չեն ասէ—ամօթ ձեզ»...

Երբ այս խօսքերը գալլը վերջացրեց
Ընկերներին մէջ լըռութիւն տիրեց,
Սակայն շատ չանցած, աղւէսը նորից
Ելաւ ու խօսեց հին-հին բաներից:

Շատ մեղքեր բարդեց խեղճ իշու վերայ,
Խոստացաւ ատել քանի ինքը կայ.

Ապա այնքան երկար խօսեց

Մինչև գալլին համոզեց...

— «Բայց մենք մեր քեռուն գընանք ի՞նչ
ասենք,

Չէ՞ որ ամօթ է մէկից մէկ ուտենք,

Ուստի մեզ պէտք է գըտնել մի հնար

Մի յանձանք վընտրել՝ պատժելու համար»:

— «Յանձանքներ շատ կան, գալլ աղնւափայլ,

Ես վաղուց գիտեմ մեղքեր այլ և այլ,

Մեղքեր, որ գործեց մեր քեռին յիմար

Սկսած այն օրից երբ գըտանք իրար»:

Այս խօսքից յետոյ աղւէսը կամաց
Գընաց մօտեցաւ մեր գալլին քաղցած,
Ու փրսփըսալով ինչ որ խօսեցին
Եւ հարցն իրանց մէջ կարդին վըճռեցին...

III.

Երբ էշն ու աղւէս և գալլը յիմար
Անտառի խորքում դէմ դիպան իրար,
Այստեղ էլ դարձեալ քիչ առաջ գալով
Աղւէսը խօսեց խոր գլուխ տալով.—

— «Ո՞ւր ես գընացել, իմ աղնիւ քեռի,
Թող խեղճ աղւէսը բոցաւըդ տանի.
Տեսնում եմ դու էլ վերջին օրերում,
Որս ու կերակուր էլ ձեռք չես բերում:

Մենք էլ ինչպէս միշտ, քաղցած ենք
սաստիկ

Չգիտենք ո՞րտեղ գըտնինք ուտելիք.

Ուստի, այ քեռի, արի այսօր մենք

Մեզանից մէկին բըռնենք և ուտենք»...

էս չար խօսքերից
Գայլի հայեացքից,
Քեռին վախեցաւ
Լեղին ջուր դարձաւ:

Ստիպան քիչ անցած ինքն իրան ժողուեց
Ու հանդարդ ձայնով աղւէսին հարցրեց.—
—«Ո՞ր մէկիս ուտենք, ա՞յ անմիտ աղւէս,
Ամօթ քեզ, ամօթ, ո՞վ դու սևերես».

«Զէ՞ որ մենք իրար սիրել ենք անվերջ,
Մինչ այսօր մեր մէջ չէ եղել մի վէճ.
Ապրել ենք մէկ տեղ, հալալ եղբօր պէս
Ու զոհ ենք եղել միշտ մէկս մէկէս»...

Էշն իր խօսքերը դեռ չեր աւարտել
Երբ առաջ գալով գայլն սկսեց խօսել.
—«Իսկ դու ասում ես, իմ աղնիւ քեռի,
Ո՞ր մէկիս ուտենք, ո՞րս զոհ լինի.

«Եկ նրան ուտենք մեր այս երեքից,
Ով որ տարիքով փոքր է ամենքից»:
Գայլի խօսքերը հարցին տըւին վերջ,
Ուստի դադարեց ամեն խօսք ու վէճ...

Եւ մեծի կարգով,
Աղւէսի կամքով,
Գայլը ձայն խրնդրեց
Ու այսպէս խօսեց. —

— «Ես շատ ծեր գայլ եմ, Նոյր ինձ առաւ
Երբ Աստծու կամքով տապանը մտաւ.
Ես իմ աչքերով դրախտն եմ տեսել,
Աղամ պապի հետ սեղան եմ նստել.

Ծընւել եմ վաղուց, ստեղծման օրից,
Երբ որ դեռ չը կար ոչ որ ձեղանից»:
Երբ գայլն իր տարին ասաց, վերջացրեց
Կեղծաւոր դէմքով աղւէսը խօսեց. —

— «Է՛հ, ո՞վ է յիշում իր ծննած տարին,
Գիր ու թուղթ չը կար էն հին դարերին,
Միայն լաւ գիտեմ, որ ես շատ ծեր եմ,
Գայլի որդոց հետ տարեկից կլինեմ:

Յիշում եմ սակայն, ինչպէս տապանում
Նոյի որդոց հետ խաղ էի անում:
Նրանց հետ մէկտեղ վար իջայ սարից,
Տեսայ աշխարհը ցամքած ջրերից...

«Ծերուկ Քամի հետ ծառեր եմ տընկել
Նըրա բուսցրած խաղողն եմ կերել»:
Երբ որ աղւէսն էլ իր տարին ասեց
Հերթը խօսելու մեր իշուն տըրւեց:—

— «Իսկ ես, ասաց նա, վաղուց եմ մոռցել
Քանի՞ է տարիս, կամ ե՞րբ եմ ծնւել,
Բայց պայտիս վերայ պապըս գըրել է,
Աստուած իր հոգին թող լուսաւորէ:

«Ով կարգալ գիտէ
Ձեր այգ երկուսից,
Թող տարիս ջոկէ
Պապիս գըրածից»...

Երբ իշու խօսքերն աղւէսը լըսեց
Թըռաւ իր տեղից ու հեռուն նըստեց,
Իսկ բեռու տարին կարգալու համար՝
Նըրան մօտեցաւ խեղճ գայլը յիմար:

Եւ երբ ծանր ու մեծ իր դունչը մեկնեց
Էշը իր քացով այնպէս պինդ խըփեց,
Որ գայլի աչքերը դուրս թըռան բընից,
Ինքն էլ չորացած վեր չելաւ տեղից:

Գայլի անշունչ դին աղւէսն երբ տեսաւ
Փառք տըրւեց Աստծուն, իր տեղը նըստաւ,
Ապա իր խելօք պապին յիշելով՝
Թաթերը վերցրած ասաց ըշտապով:—

— «Ողորմի՛ր քեզի, իմ բարի պապի,
Աստուած քո հոգին թող լուսաւորի,
Որ գրել-կարդալ ինձ չը սորւեցրիր
Ու այս փորձանքից ազատ պահեցիր»...

2013

14171

ՄԵՐ ՏՊԱԳՐԱԾ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1. Բանաստեղծութիւններ . . .	25 է.
2. Վշտի աղբիւրից (մեն. հրատ.) . . .	5 է.
3. Տիղբոնի կալանաւորը . . .	15 է.
4. Սրտի վէրքեր . . .	10 է.
5. Մամիկոնեան առիւծը . . .	30 է.
6. Հայրենի աւերակները . . .	20 է.
7. Մոլլա Նասր-էղ-չիւնի առակները . . .	30 է.
8. Գայլը, աղւէսն ու էջը (առակ) . . .	5 է.
9. Դալի Քէշիշի առակները . . .	20 է.

Վաճառում է Թիֆլիսի և գաւառական քաղաքների գրավաճառանոցներում և Աղէքսանդրապոլ՝ հեղինակի մօտ: